

Aan: de leden van GroenLinks Groningen
Betreft: amendering programma gemeenteraadsverkiezingen 2010-2014
Groningen, 2 oktober 2009

Beste leden,

Met genoegen bieden wij jullie hierbij het concept verkiezingsprogramma aan. Dit programma is als volgt tot stand gekomen. In april zijn de hoofdstukken verdeeld over vijf schrijfgroepen. Deze schrijfgroepen bestonden uit minimaal twee fractieleden, een bestuurslid en een per schrijfgroep wisselend aantal deskundige leden. De schrijfgroepen hadden de opdracht om ook buiten GroenLinks deskundigen te consulteren. De hoofdstukken moesten op 24 augustus bij de coördinatiegroep worden ingeleverd en mochten niet meer beslaan dan 1 pagina A4 in een 12-punts letter. De coördinatiegroep heeft er vervolgens voor gezorgd dat het programma een samenhangend, consistent en leesbaar geheel is geworden en heeft er een inleiding bij geschreven. Dit is teruggekoppeld naar de schrijfgroepen en de wethouder die er hun commentaar op hebben gegeven. Hierna hebben respectievelijk de fractie en het bestuur hun licht er nog over laten schijnen.

Amendementen (wijzigingsvoorstellen) op dit programma kunnen **tot uiterlijk 26 oktober** ingeleverd worden op het GroenLinks pand, het liefst per e-mail.

Postadres: Coehoornsingel 87, 9711 BR Groningen

E-mail: secretariaat@groenlinksgroningenstad.nl

Amendementen dienen aan de volgende voorwaarden te voldoen:

- 1) vermelding van het regelnummer of de regelnummers waarop het amendement betrekking heeft;
- 2) vermelding wat de bedoeling is: schrappen, wijzigen of toevoegen van een tekst;
- 3) de inhoud van het amendement ingeval van wijziging of toevoeging.

Eventueel kan het amendement voorzien worden van een **korte** toelichting.

De coördinatiegroep zal de amendementen voorzien van een pre-advies. Vanaf zaterdag 14 november zijn deze gepre-adviseerde amendementen beschikbaar op het GroenLinks pand. Op dinsdag 24 november worden de amendementen besproken op de ALV en wordt het programma vastgesteld.

Voor de goede orde: deze amendementenprocedure is de enige manier om wijzigingen in het programma aan te brengen. Als motie vermomde amendementen die buiten deze procedure om beogen het programma te veranderen worden niet in behandeling genomen.

Met vriendelijke groet,

De coördinatiegroep:

Arjen Nolles

Drewes de Haan

Jan van den Berg

Mattias Gijsbertsen

1 Groen werkt in Groningen

2
3 **Er liggen bewogen jaren achter ons. De klimaatcrisis, de voedselcrisis en natuurlijk de**
4 **diepe economische crisis hebben veel mensen ervan bewust gemaakt dat grote verande-**
5 **ringen noodzakelijk zijn. Veranderingen in onze omgang met mens en milieu. Vooral**
6 **door de inzet van GroenLinks is de gemeente Groningen daar serieus mee aan de slag**
7 **gegaan. Groen wérkt in Groningen. Maar we zijn er nog lang niet. Het is nodig om**
8 **voortvarend op de ingeslagen weg door te gaan. Naar een energieneutrale stad in 2025.**
9 **Naar een stad waarin iedereen meedoet en niemand in armoede hoeft te leven. En naar**
10 **een stad die ook straks nog het trotse middelpunt van het Noorden is!**

11
12 Met GroenLinks in het college heeft in Groningen een omslag plaatsgevonden op het gebied
13 van duurzaamheid en milieu. Groningen is nu een van de duurzaamste steden van Nederland.
14 Maatregelen als energiebesparing in bestaande woningen, energieneutrale nieuwbouw en het
15 veel zuiniger omgaan met verlichting hebben daaraan bijgedragen. Net als de miljoeneninves-
16 teringen in de fiets. In de komende jaren verminderen we de uitstoot van CO2 en fijnstof nog
17 verder door de aanleg van twee tramlijnen. De stad is ook groener geworden, bijvoorbeeld
18 door de aanplant van bomen in de binnenstad. De nieuwe Zuidelijke Ringweg wordt straks
19 dankzij GroenLinks overkapt, zodat we het Sterrebos kunnen herstellen.

20
21 GroenLinks beschermt kwetsbare groepen, ook als het moeilijk wordt. Mede door initiatieven
22 van GroenLinks is het sociaal beleid in de stad aanzienlijk verbeterd. Sociaal beleid dat in
23 stand blijft, ondanks de noodzaak tot bezuinigen. Solidariteit blijft niet beperkt tot de stad.
24 Groningen heeft op voorstel van GroenLinks werk gemaakt van eerlijke wereldhandel en als
25 eerste gemeente van Nederland de titel Fairtrade Stad verkregen.

26
27 GroenLinks wil dat Groningen een open en bruisende stad blijft. Daarom staan we een effec-
28 tief integratie-, emancipatie- en antidiscriminatiebeleid voor. We willen de toename van onge-
29 gelijkheid, intolerantie en vreemdelingenhaat zoals die in Nederland plaatsvindt in Groningen
30 buiten de deur houden. Voor een bruisende stad zijn culturele voorzieningen onmisbaar. Wij
31 zijn dan ook blij met de komst van het Groninger Forum en de grote investeringen in de cul-
32 tuursector. Jongeren leveren een belangrijke bijdrage aan de levendigheid van de stad. We
33 moeten daarom zorgen voor goede schoolgebouwen en voldoende studentenkamers.

34
35 GroenLinks wil de komende jaren blijven werken aan de realisatie van een duurzame en soci-
36 ale stad. Wij denken dat het beste te kunnen realiseren in een links college. Investeren is no-
37 dig, juist nu bezuinigingen onvermijdelijk zullen zijn. Onze speerpunten zijn:

- 38 • De nieuwe verdiepte Zuidelijke Ringweg maximaal overkappen.
- 39 • Jaarlijks 2500 bestaande woningen energiezuinig maken.
- 40 • Terugbrengen van de wachttijd voor studentenkamers.
- 41 • Autoluwer maken van de Diepenring, Steentilstraat, Haddingestraat en Pelsterstraat.
- 42 • Aanleg van tramlijnen naar Zernike en Kardinge.
- 43 • Nieuwe fietsverbindingen en uitbreiding gratis fietsparkeren.
- 44 • Meer bomen op de Grote Markt en bij het Groninger Forum.
- 45 • Recht op langdurigheidstoeslag na drie jaar minimuminkomen.
- 46 • Rijksbezuinigingen op de dagbesteding en begeleiding (AWBZ) maximaal compenseren.
- 47 • Investeren in goede en duurzame onderwijsgebouwen.
- 48 • Stimuleren van cultuur en de creatieve sector, in het bijzonder in het Ebbingekwartier.
- 49 • Bewoners worden vroegtijdig betrokken bij plannen en krijgen begrijpelijke informatie.

50 **Ruimtelijke ordening**

51

52 Groningen is een overzichtelijke, compact gebouwde stad. Alle wijken liggen op fietsafstand
53 van elkaar, de binnenstad ligt voor veel stadgers op loopafstand. De inwoners werken, meer
54 dan in andere steden, grotendeels in hun eigen stad. Wij vinden het belangrijk dit zo te hou-
55 den, omdat de compacte stad het omliggende landschap spaart en de mobiliteit beperkt. Uit-
56 gangspunt voor de ruimtelijke ordening is voor GroenLinks de water- en groenstructuur, voor
57 de stadsrand komt daar de landschappelijke waarde bij. Na Meerstad en Westpoort wordt de
58 stad niet verder uitgebreid.

59 Er is in de stad vooral behoefte aan woningen met een tuin. Deze woningen kunnen zowel in
60 de nieuwe wijk Meerstad gebouwd worden als in de bestaande stad. Het project Intense laag-
61 bouw geeft hiervoor een goede voorzet. Bij nieuwbouw in de bestaande stad wordt het groen
62 ontzien. Hoogbouwprojecten moeten passen in de omgeving en mogen het silhouet van de
63 stad niet ontsieren.

64 De Grote Markt is de centrale plek van stad en provincie en dat is al eeuwen zo. Het plan Gro-
65 te Markt Oostzijde met het Groninger Forum en de Nieuwe Markt versterkt dat. De aanpak
66 van het ABN/AMRO blok in de Noordwand van de Grote Markt is hierbij een volgende stap.
67 Hierin komt geen autostalling maar wel een ruime fietsparkeergarage.

68

69 **Actiepunten**

- 70 • De komende jaren wordt werk gemaakt van de intensivering van het ruimtegebruik in de
71 bestaande stad door uitvoering van de Intense Laagbouwprojecten, de Oosterhamrikzone
72 en de Friesestraatwegzone.
- 73 • GroenLinks wil dat alle nieuwbouw in 2015 energieneutraal wordt uitgevoerd en dat de
74 grote duurzame ambities van Meerstad worden waargemaakt.
- 75 • Meerstad krijgt in een vroegtijdig stadium een hoogwaardige OV-verbinding met het cen-
76 trum van Groningen. Voor fietsers komen er superfietsroutes. Langs de verbindingroute
77 met Meerstad worden meer woningen gebouwd. Dat komt de sociale veiligheid en het ge-
78 bruik van het openbaar vervoer ten goede.
- 79 • Meerstad wordt een gedifferentieerd stadsdeel met minstens 20% sociale woningbouw.
- 80 • De woningbouwafspraken in Regiovisieverband moeten worden herzien: minder woningen
81 in Leek/Roden en meer woningen in de stad (Meerstad).
- 82 • Bedrijventerrein Westpoort wordt duurzaam ontwikkeld met gemeenschappelijke voorzie-
83 ningen voor parkeren, afval en energie en snelle realisatie van de Brede Groene Rivier.
- 84 • De vloeivelden op het SuikerUnierrein worden ingericht als natuurgebied. Het bebouwde
85 deel wordt tijdelijk gebruikt als evenemententerrein en locatie voor bijzondere woonvor-
86 men. Tussen Vinkhuizen en het Stadspark wordt een fietsverbinding aangelegd.
- 87 • De nieuwe verdiepte Zuidelijke Ringweg wordt maximaal overkapt om de wijken en
88 groengebieden aan weerszijde met elkaar te verbinden.
- 89 • Het Stationsgebied-Zuid wordt ontwikkeld als verbinding tussen de binnenstad en de Ri-
90 vierenbuurt. Er wordt eerst een groenstructuur ontworpen waarna het gebied gemengd
91 wordt ingevuld met kantoren, woningen en parkeervoorzieningen.
- 92 • Op de Grote Markt en rond het Forum komen meer bomen en er komt een directe wandel-
93 route tussen Martinikerkhof en Prinsentuin via het Prinsenhof.
- 94 • Om de woonfunctie in de binnenstad te versterken wordt wonen boven winkels bevorderd.
- 95 • Reclame-uitingen in de openbare ruimte worden teruggedrongen.
- 96 • Om beschermde stadsgezichten daadwerkelijk te beschermen krijgen meer panden de sta-
97 tus van gemeentelijk monument.

98 **Wonen**

99

100 Goed en betaalbaar wonen in een leefbare en veilige buurt voor iedereen is het doel van goed
101 woonbeleid voor GroenLinks. Daarom is het goed dat vooral door de woningbouwcorporaties
102 de laatste jaren veel woningen zijn gebouwd, waaronder ook veel sociale huurwoningen. He-
103 laas zijn de wachttijden voor sociale huurwoningen te lang.

104 Wijkvernieuwing biedt de mogelijkheid om te zorgen voor woonkwaliteit voor iedereen. Dat
105 lukt alleen als de wensen van de lage inkomensgroepen worden meegenomen. Uitgangspun-
106 ten voor GroenLinks zijn variatie en duurzaamheid. Variatie in woonmilieus geeft mensen de
107 kans om in de eigen buurt te blijven wonen als ze er in inkomen op vooruit gaan of in een
108 andere levensfase komen. Dit komt de sociale cohesie ten goede en zorgt ervoor dat sociale
109 huurwoningen vrijkomen voor de mensen die daarop zijn aangewezen. Duurzaamheid bete-
110 kent levensduurverlenging én milieubewust omgaan met materialen, energie en ruimte.

111 De wijkvernieuwing moet meer zijn dan een fysieke ingreep. Er moet ook aandacht zijn voor
112 de inkomenssituatie van de bewoners en het werkgelegenheids- en welzijnsbeleid, zoals in de
113 Krachtwijken De Hoogte en Korrewegwijk. GroenLinks heeft zich hier stevig voor ingezet.

114 De afgelopen jaren zijn de gemeente en de corporaties daar steeds beter mee aan het werk.

115 Een gunstig gevolg is dat er minder woningen gesloopt hoefden te worden.

116 Op het gebied van studentenhuisvesting is het gebrek aan kamers teruggedrongen, maar er
117 moet veel meer gebeuren, vooral door nieuwbouw. Het vergunningenbeleid voor kamerver-
118 huur wordt zo ingericht dat overlast in de buurt zoveel mogelijk wordt voorkomen en er ruim-
119 te is voor nieuwe kamerverhuur om aan de vraag naar kamers tegemoet te komen.

120

121 **Actiepunten**

- 122 • De gemeente maakt met de corporaties afspraken om doelgroepen als ouderen, jongeren,
123 starters en mensen met een laag inkomen sneller aan passende en betaalbare woningen te
124 helpen. Huurdersorganisaties worden hier bij betrokken.
- 125 • Er komen afspraken over het minimum aantal goedkope huurwoningen per wijk, om te
126 voorkomen dat de huur van te veel woningen in populaire wijken te hoog wordt.
- 127 • Energiebesparing moet een hoofdpunt worden in de afspraken met de corporaties. Van de
128 bestaande voorraad worden jaarlijks 2.500 woningen energiezuinig gemaakt. Huurders
129 krijgen daarbij de garantie dat de verlaging van de maandelijkse energiekosten als gevolg
130 van de energiebesparende maatregelen groter is dan de huurverhoging.
- 131 • Groningen voert de ‘Duurzaamheidslening’ in voor energiebesparing in koopwoningen.
- 132 • Uitgangspunt voor nieuw te bouwen woningen is het Cradle-to-Cradleprincipe. Dat wil
133 zeggen dat alle gebruikte materialen zo gekozen zijn dat ze na hun leven in de woningen
134 nuttig kunnen worden hergebruikt in andere producten.
- 135 • Woningen mogen pas gesloopt worden als de kwaliteit ervan te slecht is en/of de verhuur-
136 baarheid onder druk staat. Tevens wordt rekening gehouden met het tempo van de nieuw-
137 bouw. Met de corporaties wordt afgesproken om minder woningen te slopen.
- 138 • Als er een kraakverbod komt wordt dat in Groningen niet toegepast.
- 139 • De gemeente zoekt actief naar uitbreiding van het aantal ligplaatsen voor woonboten.
- 140 • Er komt subsidie voor huurteams, die huurders bijstaan in geschillen over het huren.
- 141 • Het tekort aan studentenkamers wordt teruggedrongen door grootschalige nieuwbouw van
142 studentenwoningen en de ombouw van leegstaande kantoren.
- 143 • De norm van een maximaal aantal kamerverhuurpanden per straat wordt omgezet in nor-
144 men per woonblok, afhankelijk van het soort woningen. Bijv. helemaal geen kamerverhuur
145 meer in woningen met houten woningscheidende vloeren en wel meer ruimte voor kamer-
146 verhuur in winkelstraten. Eigenaren en bewoners van studentenhuisen worden aangepakt
147 voor overlast door geluid en gebrekkig onderhoud.

148 **Verkeer en vervoer**

149

150 Groningen staat bekend om haar autoluwe binnenstad en heeft als wereldfietsstad een voor-
151 beeldfunctie voor veel gemeenten. GroenLinks is daar trots op en streeft naar verdere verbete-
152 ringen om zo nog prettiger in de stad te kunnen werken, wonen en verblijven. Daarom willen
153 we investeren in verkeersveiligheid, verbetering van de luchtkwaliteit en vermindering van
154 geluidsoverlast. De aanpak van de Zuidelijke Ringweg moet leiden tot een ruimtelijk goede
155 inpassing om de leefbaarheid van de omgeving te vergroten. Het autoverkeer naar de binnen-
156 stad en belangrijke werk- en onderwijsconcentraties wordt zoveel mogelijk aan de rand van de
157 stad opgevangen op transferia. Van daar kunnen mensen met het OV of per fiets naar hun
158 bestemming gaan. Op termijn wordt het gebied binnen de ringwegen in sectoren opgedeeld in
159 navolging van het verkeerscirculatieplan in de binnenstad. Het OV blijft betaalbaar en het
160 gebruik ervan wordt bevorderd door de komst van de tram. Ook de uitbreiding van treinver-
161 bindingen tussen stad en regio past daarbij. Om de concurrentiepositie van de fiets ten opzich-
162 te van de auto te versterken moet de stad blijven investeren in fietspaden en wordt het gratis
163 fietsparkeren in het centrum uitgebreid.

164

165 **Actiepunten**

- 166 • De luchtkwaliteit in de stad wordt verbeterd door schone brandstoffen te verplichten voor
167 bussen en taxi's en te stimuleren voor de stadsdistributie.
- 168 • Haddinge- en Pelsterstraat worden autoluw door sluiting van de parkeergarage voor bezoe-
169 kers. In de Steentilstraat wordt alleen laden en lossen voor auto's nog toegestaan.
- 170 • Er komen geen nieuwe openbare parkeergarages in de binnenstad.
- 171 • Betaald parkeren wordt uitgebreid naar buurten met een tekort aan parkeerruimte voor be-
172 woners. Dit geldt ook voor winkelcentra, onderwijsconcentraties en bedrijventerreinen.
- 173 • Bij nieuwbouw van sociale huur- en jongerenwoningen wordt de parkeernorm verlaagd.
- 174 • Het beleid om de verkeersveiligheid bij scholen te verbeteren, o.a. door parkeerbeperkin-
175 gen, snelheidsremmende maatregelen, stopverboden e.d., wordt bij alle scholen ingevoerd.
- 176 • Het sluipverkeer door wijken wordt ontmoedigd en de veiligheid vergroot door fysieke
177 maatregelen en een maximumsnelheid van 30 km per uur.
- 178 • De gemeente geeft prioriteit aan een versnelde aanleg van de Sontbrug.
- 179 • Groningen verzet zich tegen het deel van de nieuwe weg naar Winsum dat door de waar-
180 devolle Koningslaagte loopt.
- 181 • Als door toenemend autoverkeer overlast ontstaat in Dorkwerd en de wijk Reitdiep wordt
182 de Hogeweg afgesloten voor doorgaand autoverkeer.
- 183 • Aanleg van tramlijnen naar Zernike en Kardinge (op termijn Meerstad).
- 184 • Er komen nieuwe treinstations in Hoogkerk en bij de Friesestraatweg.
- 185 • De trein naar Leer wordt sneller en wordt doorgetrokken naar Oldenburg en Bremen.
- 186 • Het OV in de gemeente wordt goedkoper voor bepaalde doelgroepen, zoals ouderen.
- 187 • GroenLinks bepleit snelle aanleg van een treinverbinding naar Heerenveen als begin van
188 het Zuiderzeelijntracé. Het spoor naar Leeuwarden wordt snel verdubbeld.
- 189 • De gemeente Groningen betaalt niet langer mee aan de exploitatie van vliegveld Eelde.
- 190 • De plannen uit de Fietsnota, zoals fietsroutes langs het spoor in de Noordelijke stadswijken
191 en van het Europapark naar de Duinkerkenstraat, worden snel uitgevoerd.
- 192 • Meer verkeerslichten worden fietsvriendelijk afgesteld, bijv. twee keer groen per cyclus.
- 193 • Op de Diepenring verdwijnt het parkeren en komt meer ruimte voor fietser en voetganger.
- 194 • Er komen meer fietsklemmen bij Stadsschouwburg, Oosterpoort en bij studentenwoningen.
- 195 • Het gebruik van elektrische fietsen en scooters wordt vergemakkelijkt door de aanleg van
196 oplaadpunten in de binnenstad en bij winkelcentra, ziekenhuizen en sportvoorzieningen.

197 **Natuur en milieu**

198

199 Zorg voor het milieu is van groter belang dan ooit. Iedereen kent de gevolgen van de klimaat-
200 verandering voor de wereld, maar nog steeds is de economie te weinig duurzaam. Het milieu-
201 beleid moet de kaders stellen waarbinnen ruimtelijke ordening, economie en verkeer zich
202 kunnen ontwikkelen. Groningen loopt mede dankzij GroenLinks voorop bij het realiseren van
203 een duurzame stad. Er wordt volop ingezet op energiebesparing en opwekking van duurzame
204 energie. Uitstoot van schadelijke stoffen wordt tot het minimum beperkt. Afval wordt zoveel
205 mogelijk voorkomen en overblijvend afval wordt gescheiden en weer grondstof voor nieuwe
206 producten (Cradle to Cradle). Daarbij is uitgangspunt: de vervuiler betaalt.

207 Groningen moet een compacte stad blijven met een groene omgeving en met voldoende na-
208 tuur en water van goede kwaliteit. Er worden meer bomen geplant, tussen de parken komen
209 groene linten en de ecologische structuur wordt uitgebreid. Dat is goed voor het klimaat en
210 belangrijk voor de relaties tussen verschillende groene en blauwe plekken in en buiten de
211 stad. Ook de stukjes ‘verloren groen’ in de wijken zijn van belang voor het leefmilieu van
212 mensen, dieren en planten.

213 Het groenbeheer moet gericht zijn op gebruik door bewoners én de habitat voor dieren en
214 planten. De beheerders worden op deze aspecten geschoold. Bij de bestrijding van onkruid
215 wordt geen gif gebruikt.

216

217 **Actiepunten**

- 218 • Er wordt een plan van aanpak ontwikkeld voor de opwekking van zonne-energie.
- 219 • GroenLinks wil grote windmolens op bedrijventerreinen.
- 220 • Gemeente en corporaties geven samen een sterke impuls aan energiebesparing in de be-
221 staande bouw. Bij renovatie en nieuwbouw wordt maximale energiebesparing nagestreefd.
- 222 • Om energieverstopping tegen te gaan worden winterterrassen afgeschaft en wordt gestimu-
223 leerd dat winkels hun koelingen afdekken en entrees niet permanent open laten staan.
- 224 • De gemeente gebruikt uitsluitend duurzaam geproduceerde grondstoffen zoals FSC-hout.
- 225 • Er wordt meer differentiatie per huishoudgrootte aangebracht in de afvalstoffenheffing.
- 226 • Sectoren zoals bouw, horeca en detailhandel worden gestimuleerd tot afvalreductie en
227 Cradle to Cradle.
- 228 • De kosten van zuiveren (zuiveringsheffing) en afvoeren (rioolbelasting) van water worden
229 gekoppeld aan het waterverbruik in één rekening, zodat men naar rato van gebruik betaalt.
- 230 • Regenwater wordt waar mogelijk niet via het riool afgevoerd, maar vastgehouden in de
231 bodem of afgevoerd naar vijvers of kanalen.
- 232 • Bij bomenkap geldt volledige herplantplicht of compensatie.
- 233 • Ecologisch beheerde particuliere tuinen, geveltuinen, grasdaken, natuurspeelplaatsen e.d.
234 worden gestimuleerd om de stad verder te vergroenen.
- 235 • GroenLinks wil een weidevogelreservaat inrichten ter compensatie van het verlies aan
236 weidevogelgebied door de aanleg van bedrijventerrein Westpoort.
- 237 • Binnen het groenbeheer wordt het ecologisch beheer verder uitgebreid en geïntensiveerd.
- 238 • Het Stadspark wordt in oude luister hersteld met respect voor ecologische waarden. Onder-
239 zocht wordt of van het park weer één geheel gemaakt kan worden door de Westelijke
240 Ringweg ter plaatse te verdiepen.
- 241 • De gemeente bevordert het dierenwelzijn en staat geen intensieve veehouderij en megastal-
242 len toe binnen haar grenzen.
- 243 • De gemeente houdt meer rekening met de mening van natuur- en milieuorganisaties en hun
244 adviezen worden meegewogen in het gemeentelijk milieubeleid.
- 245 • In het Groninger Forum komt een duurzaamheidscentrum.

246 **Diversiteit en integratie**

247

248 Diversiteit is waardevol. GroenLinks bouwt aan een open samenleving met ruimte en kansen
249 voor alle mensen, ongeacht geslacht, afkomst, religie, seksuele gerichtheid, handicap etc. Dat
250 gaat niet vanzelf. De laatste jaren hebben we gezien hoe culturele verschillen kunnen uitmon-
251 den in heftige botsingen tussen personen en bevolkingsgroepen, met name tussen moslims en
252 niet-moslims. Onbegrip en achterstelling verergeren die botsingen.

253 In Groningen zijn de spanningen beperkt gebleven. Dat moet vooral zo blijven. Daarom moet
254 de gemeente een sterk emancipatie- en participatiebeleid voeren, dat mensen in staat stelt ei-
255 gen keuzes te maken en mee te doen in de samenleving. Ook is het van belang dat discrimina-
256 tie en intolerantie krachtig worden bestreden en wederzijds begrip wordt bevorderd. Zo kun-
257 nen we ervoor zorgen dat iedereen zich veilig kan voelen en kansen kan benutten.

258 GroenLinks wil ook verantwoordelijkheid nemen voor de opvang van vluchtelingen. Veruit
259 de meeste vluchtelingen zijn gedwongen geweest hun heil elders te zoeken door oorlog en
260 vervolging. GroenLinks vindt dat Groningen altijd bereid moet zijn mee te werken aan de
261 vestiging van asielzoekerscentra. Extra zorg gaat uit naar vluchtelingen die door bureaucratie
262 en falende regelgeving tussen wal en schip dreigen te vallen.

263

264 **Actiepunten**

265 • De inzet om het percentage allochtonen met regulier werk te verhogen wordt voortgezet.
266 Deskundigheidsbevordering bij hulpverleners en consultants wat betreft interculturele ver-
267 schillen is daarbij een aandachtspunt.

268 • De gemeente heeft extra aandacht voor de positie van hoger opgeleide migranten, die te
269 maken hebben met specifieke problemen op het gebied van de waardering van diploma's,
270 opleidingsniveau versus taalachterstand etc.

271 • Er wordt extra ingezet op de integratie van allochtone vrouwen. Daarbij wordt uitgegaan
272 van een ketenbenadering (taalles thuis, taalless buitenshuis, arbeidsmarktoriëntatie,
273 werk/vrijwilligerswerk).

274 • De gemeente stimuleert dat migranten uit EU-landen (zoals Oost-Europeanen) vrijwillig
275 deelnemen aan een inburgeringscursus.

276 • De gemeente blijft de allochtone zelforganisaties financieel steunen en beschouwt hen als
277 een waardevolle partner in het vormgeven van het minderhedenbeleid. Dat geldt ook voor
278 organisaties van vrouwen en homoseksuelen in relatie tot het (homo)emancipatiebeleid.

279 • Mensen uit minderheidsgroepen worden gestimuleerd actief te worden in (het besturen
280 van) bijv. sport- en wijkverenigingen.

281 • De gemeente gaat actief op zoek naar vrouwen met hulpvragen op het gebied van emanci-
282 patie, opvoeding en participatie en zorgt voor een betere coördinatie tussen hulpverlenings-
283 instellingen.

284 • De gemeente blijft het Discriminatie Meldpunt Groningen (financieel) steunen, niet alleen
285 voor de juridische afhandeling van klachten, maar ook voor voorlichting.

286 • De gemeente Groningen sluit zich aan bij de European Coalition of Cities Against Racism
287 (ECCAR) van Unesco en gaat deelnemen aan de jaarlijkse Dag van de Dialoog.

288 • Zolang er door de gaten in de vreemdelingenwet en in het asielbeleid vluchtelingen op
289 straat terecht komen, blijft de noodopvang open.

290 • GroenLinks vindt dat de mogelijkheden voor asielzoekers om scholing te volgen, te mogen
291 werken en vrijwilligerswerk te mogen doen, moeten worden vergroot. De gemeente neemt
292 waar mogelijk ook zelf deel aan experimenten en projecten die op dit gebied plaatsvinden.

293 • De gemeente blijft (o.a. via de VNG) aandringen op humane en sluitende landelijke wet-
294 en regelgeving op het terrein van vluchtelingen en asiel.

295 **Internationale samenwerking**

296

297 GroenLinks kijkt over grenzen heen. Door samen te werken en van anderen te leren zijn we in
298 Groningen beter in staat om onze problemen op te lossen. Relaties met andere steden geven
299 ons ook de mogelijkheid om kennis over te dragen, bijvoorbeeld op het gebied van duur-
300 zaamheid, afvalverwerking en energiebesparing. Bovendien wil GroenLinks vanuit het welva-
301 rende Groningen een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van armere gebieden in de wereld
302 en aan de strijd tegen ongelijkheid, uitbuiting, armoede en geweld. GroenLinks wil stadjs
303 laten zien hoe waardevol internationale samenwerking kan zijn en bijdragen aan bewustwor-
304 ding van problematiek en kennis in andere delen van de wereld.

305 Als Millenniumgemeente spant Groningen zich op een breed terrein in om de ontwikkelings-
306 doelen van de Verenigde Naties te behalen. Een succes van de afgelopen jaren op dat gebied
307 is de aandacht voor eerlijke handel en het verkrijgen van de titel Fairtrade Stad. Groningen
308 moet ook in de toekomst een stad zijn met een open blik naar de rest van de wereld, een uitge-
309 sproken pleitbezorger van internationale solidariteit en innovatie.

310

311 **Actiepunten**

312 • Internationale relaties die een grote bijdrage leveren aan mondiale bewustwording en inter-
313 cultureel begrip worden bevorderd. Daaronder vallen in ieder geval de stedenbanden met
314 San Carlos en Moermansk.

315 • Zodra de politieke situatie dat mogelijk maakt, bouwt Groningen haar banden met de Pa-
316 lestijnse stad Jabalya uit en komt uiteindelijk tot een stedenband.

317 • Economische samenwerking wordt in de eerste plaats gezocht met steden in de noordelijke
318 ontwikkelingsas (NOA). Andere economische banden, zeker buiten de EU, krijgen minder
319 prioriteit.

320 • Fairtrade Stad Groningen bouwt haar activiteiten op het gebied van eerlijke handel verder
321 uit door bewustmaking en zichtbare verkoop van meer eerlijke producten.

322 • Bij het lenen van geld en het financieren van projecten blijft de gemeente een voorkeursbe-
323 leid voeren ten aanzien van groene en kritische banken.

324 • De gemeente ondersteunt initiatieven die microkredieten verschaffen, zoals Oikocredit.

325 • De gemeente neemt deel aan Earth Day (22 april), de Dag van Europa (9 mei) en de Dag
326 van de Rechten van de Mens (10 december).

327 • De gemeente ondersteunt initiatieven van burgers en instellingen die bijdragen aan mondi-
328 ale of Europese bewustwording.

329 • Er wordt geld beschikbaar gesteld voor de volledige uitvoering van het programma 'Gro-
330 ningen Wereldstad', dat de internationale samenwerking door de gemeente een impuls
331 moet geven.

332 **Economie**

333

334 In de afgelopen jaren is de economie in Groningen sterker geworden. De grote dienstverle-
335 nende sector is minder recessiegevoelig dan de industrie. Dat maakt dat Groningen ook in
336 slechtere economische tijden een goede uitgangspositie heeft.

337 Op het economisch klimaat en de economische dynamiek heeft de gemeente maar weinig in-
338 vloed. Wel kunnen gunstige randvoorwaarden gecreëerd worden en kan de gemeente bepaal-
339 de ontwikkelingen stimuleren. Goede dienstverlening aan bedrijven, het stimuleren van on-
340 dernemerschap, ondersteuning van kleine ondernemers, een goed geschoolde bevolking, goe-
341 de kantoorruimtes en bedrijventerreinen, een bruisende stad met een open cultureel klimaat:
342 allemaal aspecten waar de gemeente wel invloed op heeft.

343 Overigens is GroenLinks niet voor ongebreidelde groei in alle sectoren van de economie. In
344 het besef dat de exploitatie van mens en milieu zijn grenzen kent, streeft GroenLinks naar een
345 economie met selectieve groei, waarin milieuvriendelijke bedrijvigheid de ruimte krijgt.

346

347 **Actiepunten**

348 • Het MKB is de banenmotor van onze economie. De gemeente faciliteert het MKB door
349 een optimale dienstverlening en minder bureaucratie. Speciale aandacht wordt geschonken
350 aan het innovatieve vermogen van het MKB.

351 • De gemeente voert een actief startersbeleid d.m.v. incubators, microkredieten, goede on-
352 dersteuning door het bedrijvenloket en aandacht voor startende allochtone ondernemers.

353 • De gemeente zet in op Groningen als creatieve stad met extra oog voor het Ebbingekwar-
354 tier, waar vestiging van de creatieve industrie wordt gestimuleerd.

355 • De relatie tussen onderwijs en arbeidsmarkt blijft een aandachtspunt (stageplaatsen, ken-
356 nisuitwisseling). Samen met het bedrijfsleven onderzoekt de gemeente de (mis)match tus-
357 sen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

358 • De 24-uurseconomie kent veel nadelen. Om een ontspannen samenleving voor iedereen
359 mogelijk te houden, blijft het aantal koopzondagen beperkt en worden winkelsluitingstij-
360 den niet verder verruimd.

361 • De gemeente blijft investeren in de revitalisering van bestaande bedrijventerreinen, zodat
362 na Westpoort en het bedrijventerrein van Meerstad geen nieuwe terreinen meer nodig zijn.

363 • De economische speerpunten van de gemeente liggen op het terrein van schone en kennis-
364 intensieve sectoren, zoals energie (Energy Valley), gezond ouder worden (Healthy Aging),
365 toerisme en ICT.

366 • De gemeente stimuleert maatschappelijk verantwoord ondernemen en geeft zelf het goede
367 voorbeeld, bijv. door duurzaam in te kopen, vrijwilligerswerk door werknemers te stimule-
368 ren en te faciliteren en een voorbeeldfunctie op milieugebied te vervullen.

369 • In de (economische) relaties met het buitenland zet Groningen vooral in op een hechtere
370 samenwerking met steden in de noordelijke ontwikkelingsas (NOA).

371 • Bij alle economische activiteiten let de gemeente op de aspecten duurzaamheid (groene
372 banen) en versterking van de kenniseconomie.

373 • De gemeente spant zich in om in heel Groningen sneller internet via glasvezelkabels moge-
374 lijk te maken. Groningen moet prioriteit zien te krijgen in de aanleg van glasvezel door de
375 telecomproviders. Ook het project Draadloos Groningen wordt verder ondersteund.

376 **Werk**

377

378 GroenLinks wil dat iedereen kansen heeft om zich te ontwikkelen. Participatie in brede zin
379 moet op alle mogelijke manieren worden bevorderd door samenhang in het sociaal -, econo-
380 misch -, welzijns- en onderwijsbeleid in de gemeente. Bij participatie denken we in de eerste
381 plaats aan werk. Werk biedt de mogelijkheid om financieel zelfstandig te zijn, contact te leg-
382 gen met anderen en de eigen talenten te ontplooien. Daarom stimuleert de gemeente alle uit-
383 keringsgerechtigden om regulier werk te verkrijgen.

384 Niet iedereen vindt echter een plek op de arbeidsmarkt. Dat kan te maken hebben met per-
385 sonlijke problematiek, het economisch tij, het individuele scholingsniveau of de zorg die
386 mensen hebben voor kinderen of ouders. GroenLinks wil dat de gemeente zich inspant om
387 mensen zo veel mogelijk te laten meedoen, naar eigen vermogen en met oog voor hun indivi-
388 duele omstandigheden. Er moeten daarom veel mogelijkheden voor participatie zijn naast de
389 reguliere arbeidsmarkt zoals gesubsidieerde arbeid, vrijwilligerswerk en seniorenbanen.
390 Het succes van het vernieuwde Groningen@Work en de Meedoen-trajecten laat zien hoeveel
391 er kan worden bereikt als het individu en maatwerk centraal staan. Het lukt steeds beter om
392 mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt naar (gesubsidieerd) werk te begeleiden.
393 GroenLinks geeft hoge prioriteit aan de voortdurende scholing van iedereen. Zo geven we
394 mensen een zo groot mogelijke kans om zelfstandig te zijn en mee te doen.

395

396 Er is nieuwe wetgeving in voorbereiding die grote gevolgen zal hebben voor de sociale werk-
397 voorziening, jongeren en Wajongers. Voor GroenLinks zijn bij de invoering van die wetge-
398 ving meerdere zaken heel belangrijk. Dat zijn met name de garantie van een redelijk en stabiel
399 inkomen en de garantie van beschermde werkplekken voor sociaal kwetsbaren. Voor zover de
400 gemeente daar de mogelijkheid toe heeft, moeten die garanties worden gegeven.

401

402 **Actiepunten**

- 403 • De gemeente stimuleert alle uitkeringsgerechtigden om regulier werk te verkrijgen. Voor
404 mensen die daarop (nog) geen kans maken, zorgt de gemeente voor voldoende aanbod van
405 scholing, maatschappelijke banen, re-integratiebanen, seniorenbanen, werkplekken,
406 stageplaatsen, Meedoen-trajecten en vrijwilligerswerk.
- 407 • Werk moet lonen. Werken met behoud van uitkering wordt alleen ingezet als kortdurend
408 middel om (gesubsidieerd) werk te verkrijgen.
- 409 • De inzet van re-integratiemiddelen is gericht op duurzame uitstroom uit de uitkering.
410 Daarbij versterkt de gemeente haar inzet voor mensen met een grote afstand tot de ar-
411 beidsmarkt.
- 412 • Mantelzorgers kunnen (gedeeltelijk) worden vrijgesteld van arbeidsverplichtingen, afhan-
413 kelijk van hun persoonlijke omstandigheden.
- 414 • Bij de hervorming van de sociale werkvoorziening is het uitgangspunt dat er een garantie
415 blijft bestaan voor voldoende beschermde werkplekken voor sociaal kwetsbaren.
- 416 • De invoering van de werkleerplicht mag er niet toe leiden dat jongeren tot 27 jaar na drie
417 maanden op zichzelf zijn aangewezen. De gemeente spant zich tot het uiterste in om hen
418 van werk, onderwijs en inkomen te voorzien.
- 419 • De gemeente zet zich in om banen, stageplaatsen en werkplekken te realiseren bij be-
420 drijven die opdrachten van de gemeente uitvoeren.
- 421 • Met nieuwe bedrijven worden waar mogelijk afspraken gemaakt om langdurig werklozen
422 in dienst te nemen.

423 **Inkomen**

424

425 GroenLinks maakt zich sterk voor een sociale stad en voor de bestrijding van armoede. Als
426 coalitiepartij heeft GroenLinks de afgelopen jaren veel sociale wensen kunnen realiseren. De
427 bijzondere bijstand is bijvoorbeeld uitgebreid. Toch hebben we nog wensen om ervoor te zor-
428 gen dat de laagstbetaalden beter rond kunnen komen en meer kunnen meedoen in de samenle-
429 ving. Juist als het economische tij tegen zit, wil GroenLinks investeren in de sociale voorzie-
430 ningen in de stad.

431 De verhouding tussen de sociale dienst en zijn cliënten moet verbeterd worden. GroenLinks
432 kiest voor een persoonlijke aanpak die recht doet aan de omstandigheden van de cliënt en
433 ruimte geeft aan de eigen professionele afweging van consultants.

434

435 **Actiepunten**

- 436 • Minima krijgen recht op langdurigheidstoelage als ze drie jaar lang een inkomen hebben
437 tot 115% van het wettelijk minimumloon.
- 438 • Bij de schuldhulpverlening moeten wachtlijsten worden voorkomen, o.a. door extra geld
439 voor preventief budgetbeheer. Ook wil GroenLinks dat er wordt geïnvesteerd in budget-
440 coaching en nazorg.
- 441 • Na invoering van de werkleerplicht garandeert de gemeente een inkomen voor werkloze
442 jongeren als het Rijk het laat afweten.
- 443 • De gemeente zorgt ervoor dat gezinnen met een laag inkomen en schoolgaande kinderen
444 over een computer met internet kunnen beschikken.
- 445 • De witgoedregeling (voor koelkasten etc.) wordt uitgebreid. De vergoeding moet meerdere
446 keren per jaar gebruikt kunnen worden, maar voor hetzelfde product maximaal eens per
447 acht jaar.
- 448 • De maandverklaringen worden afgeschaft. Cliënten geven wijzigingen in persoonlijke (fi-
449 nanciële) omstandigheden door zodra die zich voordoen. Een uitzondering geldt voor cli-
450 enten met een aanvullende uitkering, omdat bij hen vaker wijzigingen in inkomen optre-
451 den. Het wordt mogelijk om wijzigingen en maandverklaringen digitaal door te geven.
- 452 • De brieven en andere voorlichting van de sociale dienst worden leesbaar en begrijpelijk
453 voor alle geletterde cliënten.
- 454 • De gemeente beperkt de informatie die mensen moeten inleveren bij aanvragen en maakt
455 beter gebruik van bestandskoppeling, opdat dezelfde bewijsstukken maar één keer hoeven
456 te worden aangeleverd.
- 457 • Aanvragen voor bijzondere bijstand worden zo veel mogelijk direct afgehandeld.
- 458 • Het Armoedepact wordt voortgezet om de samenwerking tussen (welzijns)instellingen te
459 verbeteren.
- 460 • Mensen met een laag inkomen kunnen via het Armoedepact of op een andere manier wor-
461 den geholpen bij de aanvraag van huurtoeslag, zorgtoeslag en andere inkomensvoorzienin-
462 gen.
- 463 • De gemeente spant zich in om ook niet-uitkeringsgerechtigden met een laag inkomen ge-
464 bruik te laten maken van de sociale voorzieningen.
- 465 • Het aanbod van de Stadspas, waarmee minima voor een klein bedrag kunnen deelnemen
466 aan activiteiten op het terrein van sport, cultuur etc., wordt waar mogelijk uitgebreid.

467 Welzijn en zorg

468

469 Voor het welzijn van mensen zijn alledaagse dingen van het grootste belang. Goede contacten
470 met burens, vrienden en familie, deelname aan verenigingen, een woonomgeving zonder al te
471 veel ergernissen. De overheid komt pas in beeld wanneer het welzijn gevaar loopt of niet lan-
472 ger vanzelfsprekend is. Daarnaast heeft de overheid de verantwoordelijkheid voor het in stand
473 houden van voorzieningen, accommodaties en ontmoetingsplekken.

474 GroenLinks vindt dat welzijnsbeleid er niet uitsluitend is voor mensen in een achterstandspo-
475 sitie, maar voor alle burgers. GroenLinks wil dat de gemeente samenhangende voorzieningen
476 op wijkniveau realiseert die toegankelijk en betaalbaar zijn. Uitgangspunt is dat elke wijk
477 over een basispakket aan voorzieningen beschikt: accommodaties, welzijnsvoorzieningen,
478 sportvoorzieningen, zorgvoorzieningen, een Steun- en Informatiepunt (STIP) etc.

479 De afgelopen jaren is veel aandacht gegaan naar de invoering van de WMO. Ook de komende
480 jaren zal dat nog nodig zijn: er staan opnieuw wijzigingen in de AWBZ op stapel en ook de
481 verdere uitbouw van de WMO verdient de nodige aandacht. Daarnaast zullen er in de Wet op
482 de Jeugdzorg veranderingen worden aangebracht die gevolgen hebben voor gemeenten.

483 GroenLinks wil dat de gemeente de gevolgen van de bezuinigingen op de AWBZ op het ter-
484 rein van dagbesteding en begeleiding zoveel mogelijk compenseert.

485

486 Actiepunten

487 • Ouderen, zieken en gehandicapten worden in staat gesteld zo lang mogelijk thuis te blijven
488 wonen. De gemeente zorgt ervoor dat in elke wijk een woonzorgzone gecreëerd wordt met
489 bijv. een klussendienst, een maaltijdvoorziening, huishoudelijke hulp, een buurtconciërge,
490 een STIP en andere zorg- en welzijnsvoorzieningen.

491 • De gemeente ontwikkelt “dienstencheques” waarmee bijv. ouderen diverse vormen van
492 ondersteuning en begeleiding kunnen kopen.

493 • Voor de WMO-indicatiestelling wordt gestreefd naar een ruimhartige toepassing, heldere
494 criteria en een eenvoudige afhandeling, bijv. door de huisarts de indicatie te laten doen.

495 • Bij de toepassing van het begrip “gebruikelijke zorg” bij de indicatie voor de huishoudelij-
496 ke verzorging wordt rekening gehouden met de persoonlijke omstandigheden, zodat maat-
497 schappelijke participatie voor alle gezinsleden mogelijk blijft.

498 • Vrijwilligers en mantelzorgers worden verder ondersteund door bijv. respijtzorg, ontmoe-
499 tingsmogelijkheden, kinderopvang en collectieve verzekeringen.

500 • De Rijksbezuinigingen op de dagbesteding en begeleiding (AWBZ) worden maximaal ge-
501 compenseerd.

502 • Het huisbezoek aan 75-plussers wordt uitgebreid met de categorie “echtparen”, niet alleen
503 om eenzaamheid onder ouderen te voorkomen, maar mede om mantelzorgers op te sporen
504 en te informeren.

505 • Het aantal buurtconciërges wordt op peil gehouden en zo nodig uitgebreid.

506 • Er komen meer buslijnen die “WMO-proof” zijn met lage instap, extra personeel en extra
507 informatie bij de halte.

508 • Het gemeentelijk WMO-beleid wordt verder uitgebouwd. Zo worden meer experimenten
509 met burgerparticipatie (zoals de WMO-proeftuin of Meerroeien in Lewenborg) gehouden.

510 • De gemeente blijft actief in het bestrijden van huiselijk geweld, extra aandacht gaat uit
511 naar eerwraakgerelateerd geweld. Ook mensenhandel (meestal vrouwenhandel) is een prio-
512 riteit van de gemeente.

513 • Aanbestedingen voor activiteiten op het terrein van onderwijs, welzijn, re-integratie en
514 zorg worden zoveel mogelijk vervangen door subsidierelaties. Waar dit niet mogelijk is,
515 worden de aanbestedingsprocedures zo eenvoudig mogelijk gehouden.

516 **Onderwijs en jeugdbeleid**

517

518 Leren doe je je hele leven. Kennis verrijkt, opent deuren naar nieuwe kansen en kan het begin
519 van emancipatie zijn. Maar veel talent wordt niet benut en veel kinderen kampen al vroeg met
520 grote achterstanden. Dat betekent dat er veel en goede voorzieningen voor kinderen en jonge-
521 ren moeten zijn, zoals jongerencentra, speelplekken en goede schoolgebouwen.

522 Na de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs moet de gemeente zich nu concentreren
523 op de regierol op het gebied van het lokaal onderwijsbeleid. In de Lokaal Educatieve Agenda
524 worden de afspraken met de schoolbesturen hierover vastgelegd. De komende jaren moet er
525 vooral extra aandacht zijn voor de ontwikkelingen rond Passend Onderwijs en de Centra voor
526 Jeugd en Gezin. Optimale zorg voor kinderen en jongeren en het verminderen van bureaucra-
527 tie en afstemmingsproblemen moeten daarbij het uitgangspunt zijn.

528 Groningen staat bekend om zijn Vensterscholen. GroenLinks zou graag zien dat ook de scho-
529 len voor voortgezet onderwijs zich ontwikkelen tot brede scholen. Daarmee kan een start
530 worden gemaakt bij de nieuwe scholen voor VMBO.

531 GroenLinks is erg tevreden over de resultaten van het Akkoord van Groningen. Deze samen-
532 werking tussen hoger onderwijs, UMCG en gemeente moet verder worden uitgebouwd.

533

534 **Actiepunten**

- 535 • Er komt meer geld voor onderwijshuisvesting, o.a. om het duurzaam bouwen van nieuwe
536 scholen mogelijk te maken en te zorgen voor een optimaal binnenklimaat.
- 537 • De gemeente blijft inzetten op het voorkomen van schooluitval. De vele succesvolle pro-
538 jecten worden voortgezet.
- 539 • De doorstroming van VMBO-TL naar HAVO is een aandachtspunt. De gemeente probeert
540 afspraken met de schoolbesturen te maken om die doorstroming te vergemakkelijken (geen
541 extra eisen voor toelating, oplossen knelpunten in de aansluiting).
- 542 • De gemeente benut de harmonisatie van peuterspeelzalen en kinderopvang om tot een kwa-
543 liteitsverbetering te komen in de voor- en vroegschoolse educatie. Extra aandacht is er
544 daarbij voor de overgang van peuterspeelzaal/kinderopvang naar basisschool.
- 545 • GroenLinks vindt dat er op scholen extra aandacht moet zijn voor bewegingsonderwijs,
546 sportstimulering en cultuureducatie. Hiervoor wordt extra gemeentelijk geld uitgetrokken.
- 547 • Het buitenspelen wordt bevorderd. GroenLinks vindt dat conform de NUSO-norm 3% van
548 de bebouwde oppervlakte moet worden gereserveerd voor speelruimte. In plaats van regu-
549 liere speelplekken worden zoveel mogelijk natuurspeelplaatsen aangelegd.
- 550 • De gemeente zorgt ervoor dat er in iedere wijk een plek voor jongeren is. Per wijk moet
551 worden bekeken of dit een apart jeugdhonk is, een voetbalkooi, een andere
552 (sport)ontmoetingsplek in de openbare ruimte of een plek in een multi-functioneel gebouw.
- 553 • De betrokkenheid van jongeren bij de gemeentepolitiek wordt gestimuleerd. Gemeente-
554 raadsleden kunnen bijv. gastlessen verzorgen op school of in het stadhuis en jongeren in-
555 formeren over de mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de gemeentepolitiek. Ook de
556 kindergemeenteraad wordt voortgezet.
- 557 • Laaggeletterdheid is een groot maatschappelijk probleem. Zo'n anderhalf miljoen Neder-
558 landers en 18.000 Groningers kunnen niet goed genoeg lezen en schrijven. GroenLinks
559 vindt het daarom belangrijk dat er snel een gemeentelijk actieplan laaggeletterdheid komt.
- 560 • De VMBO-convenanten in het kader van Kennis om te delen hebben veel resultaat gehad.
561 Er worden nieuwe afspraken met alle betrokken scholen gemaakt om bijv. de overgang van
562 VMBO naar MBO te verbeteren.
- 563 • De betrokkenheid van ouders bij het onderwijs aan hun kinderen wordt vergroot. Het Cen-
564 trum voor Jeugd en Gezin helpt daarbij.

565 **Sport en recreatie**

566

567 GroenLinks wil graag alle bewoners laten sporten en bewegen. Sport verbindt mensen van
568 verschillende leeftijden en bevolkingslagen, geeft samenhang en laat mensen meedoen. Daar-
569 naast zijn sport en regelmatige beweging goed voor de gezondheid. Veel jonge mensen zijn te
570 dik of leven ongezond. Sportprojecten voor jongeren in de wijken en sport op school kunnen
571 helpen dit tegen te gaan. Ook intensivering van het bewegingsonderwijs en het openstellen
572 van schoolpleinen buiten schooltijd kunnen een bijdrage leveren. Het aanbod van voorzienin-
573 gen zal aangepast moeten worden aan het toenemend aantal ouderen in de komende jaren.
574 Het is goed dat de gemeente zelf de basisvoorzieningen, waaronder de zwembaden en het
575 sportcentrum Kardinge, in handen houdt. Daardoor is er maximale grip op het toegankelijk
576 houden van deze voorzieningen voor iedereen. Sportaccommodaties moeten evenwichtig ge-
577 spreid zijn over de stad. Voorkomen moet worden dat sportvelden alleen aan de randen van de
578 stad gesitueerd worden, waardoor kinderen teveel met auto's worden vervoerd of helemaal
579 niet gaan sporten.

580

581 **Actiepunten**

- 582 • GroenLinks vindt dat het gymnastiekonderwijs op basisscholen moet worden uitgebreid
- 583 voor het ontwikkelen van een actieve leefstijl.
- 584 • Om meer kinderen te laten bewegen en sporten gaat de gemeente door met de B-Slim pro-
- 585 jecten.
- 586 • GroenLinks wil dat minima meer korting krijgen op het lidmaatschap van sportverenigin-
- 587 gen via de Stadjerspas.
- 588 • Topsport wordt alleen financieel gesteund als het ter ondersteuning van de breedtesport
- 589 dient.
- 590 • De gemeente werkt niet mee aan een nieuw stadion voor FC Groningen. Een eventuele
- 591 uitbreiding van de Euroborg dient budgettair neutraal te zijn voor de gemeente. De bijdrage
- 592 aan de huur van de Euroborg wordt afgebouwd.
- 593 • Het gebrek aan goede gymnastieklokalen wordt weggewerkt.
- 594 • De gemeente verstrekt extra middelen ten behoeve van het schoonhouden van gymnastiek-
- 595 lokalen, bij voorkeur met inzet van DSW-medewerkers.
- 596 • Fusies en samenwerkingen van met name voetbalverenigingen worden gestimuleerd.
- 597 • Evenementen voor gehandicaptensport worden extra gesteund.
- 598 • Kinderen op alle basisscholen leren schaatsen. Daarvoor wordt er een project schoolschaat-
- 599 sen en -skeelers gestart.
- 600 • In het recreatiegebied Kardinge wordt een (kleine) wedstrijd-skeelerbaan aangelegd. Het
- 601 onderhoud en de bewegwijzering van de skeelerroutes in de gemeente worden verbeterd.
- 602 • Het Meerschapp Paterswolde is een recreatiegebied met belangrijke natuurwaarden. Groen-
- 603 Links vindt woningbouw daar ongewenst.
- 604 • De gemeente realiseert nieuwe wandelpaden in het buitengebied.

605 **Kunst en cultuur**

606

607 Groningen trekt als toonaangevende cultuurstad veel kunstenaars, muzikanten en cultuurlief-
608 hebbers aan. Er zijn tal van kunstvakopleidingen, een levendige muzieksce­ne met roemruchte
609 podia, een buitengewoon actief literair klimaat en enkele van Nederlands mooiste festivals.

610 Naast de intrinsieke waarde die kunst en cultuur hebben wordt creativiteit, evenals kennis en
611 innovatie, wereldwijd gezien als belangrijk element voor stedelijke ontwikkeling. Als culture-
612 le hoofdstad van het Noorden moet Groningen daarom beschikken over een veelheid van po-
613 dia, ateliers en oefenruimtes. De stad moet gastheer zijn van diverse gezelschappen en festi-
614 vals en mogelijkheden bieden om zelf actief als amateur – alleen of in groepsverband – kunst
615 te beoefenen. En in het onderwijs moeten kinderen zo snel mogelijk met kunst en cultuur in
616 aanraking worden gebracht. Het succes van de culturele sector hangt af van zijn creatieve
617 geesten. De gemeente zorgt voor de infrastructuur waarin zij goed kunnen functioneren. De
618 cultuursector is nog (te) sterk afhankelijk van veel vrijwilligers en gesubsidieerde banen. De-
619 ze afhankelijkheid mag de sector niet in gevaar brengen. De basis van de culturele sector
620 wordt de komende periode daarom versterkt.

621

622 Het Groninger Forum wordt het nieuwe culturele centrum in de stad waar informatie, e-
623 culture, geschiedenis, cultuur en debat een nieuwe impuls geven aan (binnen)stad en omme-
624 land. Het wordt dé ontmoetingsplaats voor een brede schakering aan bezoekers uit Groningen,
625 Nederland of uit de rest van de wereld. Het Forum vormt een waardevolle aanvulling op de
626 bestaande culturele voorzieningen.

627

628 **Actiepunten**

629 • De Openbare Bibliotheek wordt de bibliotheek van de toekomst. Het is de vraagbaak voor
630 iedereen en bevordert het lezen en de mediawijsheid van alle leeftijdsgroepen.

631 • GroenLinks wil het netwerk van bibliotheekvoorzieningen in de buurten behouden en wil
632 dat de bibliotheek voor iedereen betaalbaar blijft.

633 • Groningen ontwikkelt zich verder als broedplaats van nieuw talent. Het Paleis met nieuwe
634 woon- en werkruimtes voor kunstenaars en de creatieve sector is hiervan een voorbeeld.

635 • De drafbaan moet meer als locatie voor grootschalige popmuziekevenementen gebruikt
636 worden.

637 • Het vervoer van leerlingen naar activiteiten in het kader van cultuureducatie, bezoek aan
638 bijv. musea en schouwburg, is voor scholen een grote kostenpost. De gemeente stelt hier
639 subsidie voor beschikbaar.

640 • Stadsschouwburg, Oosterpoort en Martiniplaza zijn eigendom van de gemeente en worden
641 niet geprivatiseerd.

642 • Cultuurtoerisme wordt gestimuleerd door de beleving van het Gronings cultureel erfgoed
643 en het culturele leven onder toeristen te versterken. Goede samenwerking met de provincie
644 is noodzakelijk.

645 • De gemeente stimuleert dat leegstaande panden tijdelijk worden toegewezen aan kunste-
646 naars en cultuurgezelschappen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van beheersorganisaties als
647 Carex.

648 • De gemeente ondersteunt jongeren om specifieke uitingen van jongerencultuur te realise-
649 ren. New Attraction is daar een goed voorbeeld van.

650 • GroenLinks wil dat er in elke wijk een plek is waar mensen op een laagdrempelige manier
651 met kunst en cultuur in contact kunnen komen.

652 **Stad en stadjer**

653

654 Groningers zijn het meest tevreden met hun stad, bleek in 2007 uit onderzoek van de Europe-
655 se Commissie onder inwoners van 75 Europese steden. Dat is prachtig en om dat zo te houden
656 is het belangrijk burgers vanaf het begin bij nieuwe plannen te betrekken en samen met hen te
657 zoeken naar oplossingen voor problemen in de eigen omgeving. In het verleden is dat te wei-
658 nig gebeurd. Daardoor voelden burgers zich nogal eens niet gehoord en niet serieus genomen
659 door de gemeente. Daarom is in 2008 in het Convenant Bewonersorganisaties gemeentebreed
660 afgesproken dat de participatie van bewoners bij plannen moet verbeteren. Bij recente grote
661 projecten als het Groninger Forum, de tram en de Zuidelijke Ringweg is al veel ruimte ge-
662 maakt voor inspraak. De komende jaren blijft bewonersparticipatie een belangrijk aandachtsp-
663 punt. GroenLinks heeft ‘Vertrouwen in de Buurt’.

664 Dat geldt ook voor de kwaliteit van de dienstverlening door de overheid. Burgers moeten snel,
665 vriendelijk en effectief worden geholpen als ze vragen hebben of van overheidsdiensten ge-
666 bruik willen maken. Groningen doet het op dit gebied niet slecht, maar het kan beter. Soms
667 worden burgers van het kastje naar de muur gestuurd. Met name laaggeletterden hebben vaak
668 moeite om informatie van de gemeente te begrijpen of te verkrijgen. Het internet biedt nog
669 vele mogelijkheden om de dienstverlening te verbeteren.

670 Een mooie toekomst voor Groningen wordt niet alleen in het stadhuis gemaakt. De verant-
671 woordelijkheid voor die toekomst rust niet alleen op de politiek, maar gaat iedereen aan. Het
672 maatschappelijk middenveld, het bedrijfsleven en niet in de laatste plaats de burgers zelf zijn
673 aanspreekbaar op hun bijdrage aan een goede leefomgeving.

674

675 **Actiepunten**

- 676 • De gemeente faciliteert kleinschalige buurtinitiatieven. Bewoners kunnen zelf met ideeën
677 komen voor de verbetering van hun woonomgeving en krijgen hulp van de gemeente, zon-
678 der dat de regie door de gemeente wordt overgenomen.
- 679 • Bewoners worden actief op de hoogte gehouden en in een vroegtijdig stadium betrokken
680 bij belangrijke projecten in hun omgeving. Zo wordt de aanpak van de krachtwijken De
681 Hoogte en Korrewegwijk intensief met bewoners besproken.
- 682 • GroenLinks wil de coördinatie van gemeentelijke activiteiten in wijken fors verbeteren.
683 Daarom ondersteunen we het ‘wijkgericht werken’.
- 684 • Het gemeentelijke ‘front office’ wordt versterkt. Vragen van burgers worden hier opge-
685 vangen en zo snel mogelijk beantwoord. Zo wordt voorkomen dat burgers zelf binnen de
686 gemeentelijke organisatie op zoek moeten gaan naar antwoorden. De gemeente beperkt de
687 informatie die mensen moeten inleveren bij aanvragen en maakt beter gebruik van be-
688 standskoppeling.
- 689 • GroenLinks is voorstander van deregulering. Daarbij wegen we zorgvuldig af welke regels
690 van belang zijn voor de veiligheid van mensen en de leefbaarheid in de stad.
- 691 • Een goede (inter)actieve informatievoorziening aan de burgers is van groot belang. De
692 gemeentelijke website en de digitale dienstverlening worden verder verbeterd. De moge-
693 lijkheden om via internet te participeren worden uitgebreid.
- 694 • De gemeente houdt bij de informatievoorziening rekening met laaggeletterden (± 12% van
695 de bevolking), zorgt voor eenvoudig taalgebruik en maakt gebruik van video.
- 696 • De gemeente introduceert de mogelijkheid voor burgers om eigen voorstellen op de ge-
697 meenteraadsagenda te plaatsen door middel van een zogeheten ‘burgerinitiatief’.
- 698 • GroenLinks is voorstander van een door de gemeenteraad gekozen burgemeester. De voor-
699 zitter van de gemeenteraad wordt gekozen uit de eigen leden.
- 700 • GroenLinks wil dat jongeren opgroeien tot actieve, betrokken burgers. Daarom wordt op
701 scholen aandacht besteed aan democratie en burgerschap.

702 **Veiligheid**

703

704 Veiligheid is een sociaal grondrecht. Iedereen, inwoner en bezoeker, moet zich veilig voelen
705 in Groningen. Veiligheid is iets wat georganiseerd moet worden, steeds opnieuw. Zo is vei-
706 ligheid in grote mate afhankelijk van de fysieke en sociale inrichting van het openbare gebied.

707 Het gevoel van veiligheid is ook een gevolg van zeggenschap. Naarmate mensen meer te zeg-
708 gen hebben over hun leefomgeving gaan ze er zorgvuldiger mee om. Het waarborgen van de
709 veiligheid is een primaire taak van de overheid, maar de gemeente kan het niet alleen.

710 Voor een veilige woon- en leefomgeving kom je er niet met alleen meer politie en hogere
711 straffen. GroenLinks verzet zich tegen een eenzijdige nadruk op repressie. Het bestrijden van
712 criminaliteit begint met preventie en voorlichting. Als het fout gaat, dan moeten handhavers
713 passend en professioneel optreden.

714 Groningen is één van de veiligste steden van Nederland. Dat neemt niet weg dat ook Gronin-
715 gen problemen kent met criminaliteit en onveiligheid. Vooral het geweld op straat tijdens het
716 uitgaan is een hardnekkig probleem. Door het 'Panel Deurbeleid' wordt kritisch toegezien op
717 eventueel discriminerend deurbeleid. De slagkracht van het lokale bestuur is door de invoer-
718 ring van de bestuurlijke boete versterkt. GroenLinks wil dat de gemeenteraad via de burge-
719 meester invloed houdt op de prioriteiten van de politie. De grens tussen een effectieve hand-
720 having en de persoonlijke levenssfeer zal GroenLinks stevig bewaken.

721

722 **Actiepunten**

723 • Bewoners dienen zoveel mogelijk te worden betrokken bij hun woonomgeving. Samen met
724 bewoners zoekt de gemeente naar mogelijkheden om de woonomgeving te beschermen te-
725 gen sociale onveiligheid en inbraak. Studentenwoningen hebben daarbij prioriteit omdat
726 daar het meest wordt ingebroken.

727 • GroenLinks wil wijkagenten die de wijk en de buurtbewoners kennen. Dat werk moet niet
728 uitgehold worden door ze voortdurend in te zetten voor andere politietaken.

729 • Discriminatie bij bijv. de toelating tot café's en discotheken moet hard worden aangepakt.
730 In het uiterste geval moet de gemeente overgaan tot sluiting.

731 • GroenLinks is terughoudend met het inzetten van cameratoezicht in het kader van de
732 handhaving van de openbare orde. Pas als blijkt dat overige maatregelen onvoldoende soe-
733 laas bieden, komt cameratoezicht voor GroenLinks in beeld.

734 • De politie heeft voldoende wettelijke mogelijkheden om verboden wapens op te sporen.
735 Daarvoor is preventief fouilleren niet nodig.

736 • GroenLinks wil een gecontroleerde en gereguleerde aanvoer van softdrugs (de zogenaamde
737 legalisering van de achterdeur). De gemeente moet toezicht houden op de kwaliteit van de
738 softdrugs door te testen op het THC-gehalte en aanwezige chemicaliën. Het maximum aan-
739 tal verkooppunten wordt losgelaten.

740 • Geweld achter de voordeur is ook een gemeentelijk probleem. GroenLinks wil dat de ge-
741 meente daarom ruimhartig het Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld financiert. Voor de
742 politie blijft huiselijk geweld onverkort prioriteit.

743 • De gemeente levert haar bijdrage aan het terugdringen van fietsendiefstal o.a. door meer
744 fietsenstallingen aan te leggen.

745 • Tegen vrouwenhandel, loverboys en gedwongen prostitutie wordt streng opgetreden. In de
746 Vishoek en Hoekstraat moet de raamprostitutie worden afgebouwd en in 2016 beëindigd.
747 De Nieuwstad wordt afgesloten voor het autoverkeer.

748 **Financiën en organisatie**

749

750 Een groot deel van de gemeentelijke uitgaven ligt vast. Toch blijft het mogelijk ook op finan-
751 cieel gebied keuzes te maken die zijn geënt op de uitgangspunten van GroenLinks. Zeker nu
752 de gemeente Groningen als gevolg van de economische recessie fors moet bezuinigen, zijn
753 linkse en groene keuzes noodzakelijk. GroenLinks wil dat ook in moeilijke tijden de sociale
754 activiteiten en de duurzaamheidsambitie in stand blijven en dat er geen ambtenaren gedwongen
755 worden ontslagen.

756

757 GroenLinks stelt voor vooral in eigen huis te kijken naar bezuinigingsmogelijkheden. De ge-
758 meentelijke organisatie hoeft niet opnieuw gereorganiseerd te worden, want dat doet vaak
759 meer kwaad dan goed. Wel moet kritisch gekeken worden naar alle werkzaamheden om te
760 bepalen wat de toegevoegde waarde is en wat het de gemeente oplevert. In een grote organisa-
761 tie als de gemeente Groningen moet dat sowieso regelmatig gebeuren. De nieuwe bezuini-
762 gingsoperatie zal ook voelbaar zijn buiten de gemeentelijke organisatie. Het zal soms echt
763 wringen. GroenLinks loopt daar niet voor weg. Wij voelen echter niet veel voor een kaas-
764 schaafoperatie. Liever maken we echte keuzes.

765

766 In de gemeentelijke organisatie moet de aansturing en afstemming tussen de diensten verbe-
767 terd worden. Het doel is een optimale dienstverlening aan de burger. Daar hoort ook bij dat
768 buurtorganisaties e.d. niet steeds te maken krijgen met wisselende contactambtenaren. Ben-
769 chmark is een goed instrument om kwaliteit en doelmatigheid te verzekeren. Op initiatief van
770 GroenLinks is de gemeente Groningen koploper van alle gemeenten geworden met 92%
771 duurzaam inkopen. Op naar de 100%.

772

773 GroenLinks wil kostendekkende tarieven voor gemeentelijke diensten en een voorzichtige
774 omgang met de gemeentelijke lasten van Groningers. Daarbij geldt onverkort: de sterkste
775 schouders dragen de zwaarste lasten.

776

777 **Actiepunten**

778

- 779 • GroenLinks wil dat de gemeente waar mogelijk bespaart op het inhuren van externe bu-
780 reau's en meer investeert in de opleiding en kwaliteitsvergroting van het eigen personeel.
- 781 • GroenLinks wijst verdere verzelfstandiging van publieke taken af. Ook omdat de gemeente
782 dan vaak duurder uit is.
- 783 • De gemeente moet een gezonde en dynamische organisatie zijn. Daarom moet de gemeente
784 jong, gekwalificeerd personeel aan zich binden. Dat is ook nodig om de vergrijzing van het
785 ambtenarenapparaat te ondervangen.
- 786 • GroenLinks streeft naar een evenredige vertegenwoordiging van vrouwen en migranten in
787 de gemeentelijke organisatie, in het bijzonder in topfuncties.
- 788 • Als nieuwe vorm van inkomsten introduceert de gemeente reclamebelasting. Ook wordt
789 gekeken naar een gebiedsgerichte bestemmingsheffing.
- De gemeente gaat zo veel mogelijk over op open source software.